

in spisal je predlog, ki je bil namenjen kot nasproten predložen biti v državnem zboru. (Čujte, čujte!) Pravijo, da se je predlog pokazal državnemu kancelarju (čujte, čujte!), on ga je odobril in se je potem vrnil frakciji (dotičnemu klubu), katera mu je soglasno pritrdila. (Poslanec pl. Einern kliče: Kaj ta človek vsega ne ve!)

Jeli ga hočete videti pl. gospod Einern? Jeli vam hočem predložiti prvoten načrt dr. Miguela? (Govornik kaže papir na kviško. Velika veselost.) Potem pa so bili narodno-liberalci izrekoma gospodje pl. Rauchhaupt in Minnigerode vendar preveč liberalni (veselost), da bi bili pritrdili predlogu bivšega liberalca, vsled tega predložil se je v dostojnejši in milejši obliki.

Kdo ga je izdelal, ne vem, pa ta trenutek se trdi, da je bil to gospod pl. Hamerstein. Da bodo prostokonservativci pod vodstvom dr. Wehra zadovoljni, bilo je vsikakor pričakovati.

Tako predložil se je ta predlog po združeni stranki, in videli ste, kako se je državni kancelar trudil, zagovarjati ga z večim uspehom, kot gosp. pl. Rauchhaupt. Zdaj se tudi razume, kaj si gospod pl. Einern v tem misli, da naj se predlogov ne stavi, ako se nima dotike z vlado. (Velika veselost.) Kar se tiče konservativcev, me je veselilo čuti, da jim predlog ni bil po godu. Tedaj pa vprašam, jeli se je čulo kedaj, da bi se bilo splošno kazanje na naredbe smatralo za zadostno, da se v ta namen dovolijo sredstva, pa brez omejitve. (Prav resnično!) V ta namen treba je velike svote, in po razjasnilih državnega kancelarja morete presoditi, v kaj se bodo prej ko ne obračali dohodki iz monopola žganja. (Živahna pohvala med Poljci in v središču.)

Iz državnega zbora.

Zbornica poslancev prestopila je uže k resnemu delu, akoravno se še v javnih sejah ni stvarno rešil noben predmet, se pa v odsekih razpravljajo uže prav resno deloma važni predmeti in enako se tudi različni klubi pečajo z raznovrstnimi tvarinami. Izmed odsekov sta izrekoma budgetni in davkovski odsek, katera sta pričela svoje delovanje.

Budgetni odsek rešil je uže nekaj oddelkov državnega proračuna in ki zboruje dan za dnevom, in kateri v sredo baje prestopi k razpravi proračuna za naučno ministerstvo, pri katerem se bo naučnemu ministru Gauču podala prilika, radovednim poslaniškim krogom skrivnosti svojega prihodnjega programa. Davkovski odsek pa je rešil v svoji drugi seji začasno vse predmete, ki so mu bili izročeni po sklepu zbornice, s tem, da jih je izročil posebnim poročevalcem oziroma pododseku.

Tako izročil se je predlog dr. Roserjev, zadevajoč obroke za plačevanje zemljiškega davka strokovnjaškemu poznateljju kmetijskih razmer, bivšemu udu centralne komisije za vrejenje zemljiškega davka — konservativnemu Dobelhammerju. Vladni predlog, zadevajoč plačevanje davka od državnih železnic, izročil se je bivšemu poročevalcu takih prošenj iz pretekle dobe, dr. vitezu Mezniku. Pri predlogu Lienbacherjevem, zadevajočem premembo postave o hišnem davku nastala pa je takoj precej obširna razprava, pri kateri so se strinjali vsi glasovi v tem, da naj davkovski odsek seže po vseh nedostatnostih, ki so se pokazale pri tej postavi in ne omeji svojega pretresavanja samo na predlog Lienbacherjev, ob enem pa se je vendar tudi naglašalo, da ne kaže spuščati se v nedosegljive zahteve. V tem smislu izročil se je predmet pododseku 5 udov,

v katerega so bili izvoljeni gg.: dr. Poklukar, grof Djedušicki, vitez Stangler, baron Somaruga in dr. Angerer; kakor imena pričajo, zastopani so uže v pododseku. kolikor moč poglobitni deli naše države, ker zastopa zahodne dežele Tirolec dr. Angerer, severne Česke vitez Stangler, Gališke grof Djedušicki, osrednje dežele z Dunajem dunajski poslanec baron Somaruga, južne dežele pa slovenski poslanec dr. Poklukar. Po strankah spadajo 3 udje desnici, 2 pa (Somaruga in Angerer) levici.

Bolj pomenljivo, kakor delovanje odsekov ali zbornice pa je bilo v zadnjem tednu gibanje v državno-zborskih klubih. Pomenljivo je izrekoma to, da je nemški klub tudi uradno pokazal svoje velikomemške in v tem svoje protiavstrijske namene.

Da je do tega prišlo, ne more se čuditi nihče, kdor je opazoval, kako brez ovir in izzivljivo se je smelo uganjati malikovanje Bismarkovo.

Ko je tedaj Bismark pri poljski debati v pruskem deželnem zboru spustil svoj znani, žvepleno-goreč govor, takrat vskipelo je srce od radosti tudi vsem Velikomemcem v Avstriji posebno zato, ker se je tako košato šopiril s svojim izključno nemškim stališčem in je napovedal uničenje slovanstva v Pruski.

Nemško-liberalno časništvo naše takrat ni moglo dosti prehvaliti železnega kancelarja in izrekoma „Neue Presse“, ki se tu in tam še nasproti Schönererjevem in Knotzovcem hoče hliniti z nekakim avstrijskim domoljubjem je bila kar raz sebe od samega navdušenja za Bismarka in v svoji modrosti provspela se je do izreka, da zveza med Nemško in Avstrijsko je dalje samo tedaj mogoča, ako se tudi pri nas po izgledu Bismarkovem zatira Slovanstvo, in tedaj zopet vladanje prevzame liberalno Nemštvo.

Enako prepevali so in deloma še z večim navdušenjem za Bismarka drugi nemško-liberalni časniki.

Naravno je tedaj, da se je tudi nemški klub pod vodstvom štajerskega Heilspurga, pemskega Knotza in dunajskega Weitloffa čutil poklicanega, iz palače avstrijskega državnega zbora venkaj svojemu mojstru Bismarku na veliko trobento zatrobiti gromč glas slavljenja tako, da naj bi odmeval enako po avstrijskih kot nemških pokrajinah, kakor daleč sega (dolgi) nemški jezik. In res zbral je mogočni Heilsberg svoje zveste slušatelje v prostorih nemškega kluba, in tam razkrili so si nemški bratje svoja prenapolnjena srca in sklenili so navdušeno addresso do mojstra Bismarka, ne kakor bi jo sklepali srečni narodi svojemu vladarju, ampak kakoršno bi narekovalo pogina rešeno človeštvo, čudotvornemu božanstvu.

Zadovoljni sami s seboj in povzdignjenega srca razšli so se po širokem dunajskem mestu in pripovedovali so o svojem velikem činu prijateljem, tudi onim iz nemško-avstrijskega kluba.

S tem trenutkom pa se je vendar še oglasilo v nekaterih glavah, ki ne verujejo brezpogojno in slepovsega, kar kriči Knotz ali Schönerer, spominjali so se še nekateri, da je Dunaj še središče Avstrijske in sedež starodavne vladarske hiše Habsburžanov — in naravno — tekle so se nekoliko skušenim politikom — misli dalje, da ta pot ne pelje do dolgo zaželjenega vladanja.

Zbral je tedaj tudi Scharschmid svoj nemško-avstrijski klub, posvetovalo se je dolgo in dolgo, kako da naj bi se zabranil korak nemškega kluba; poslanci klubovi tekali so sem ter tje in konečno doseglo se je — prav malo — skoraj nič: dete nemškega kluba krstilo se je na ime „resolucije“ (izjave) na mesto prej zbranega „adrese“; stvarno pa je ostal nemški klub pri svojem sklepu.

Nemško-avstrijski klub zbral se je tedaj v drugič in sklenil je, da noče prevzeti tudi na-se greha nemškega kluba, in da se mu zdi, kakor bi oba kluba ne bila več edina, da se morebiti celó razveže ona vez po parlamentarni komisiji, katera ju je sedaj vezala, kedar treba. Tudi nemški klub je zopet odgovoril, da je samostojen, da tudi tam niso otroci in da sklepa, kar mu drago.

To je za sedaj žalosten konec navdušeno-veselega Bismarkovanja v avstrijskem državnem zboru. — Zanašamo se, da pa s tem še nismo pri kraji z visoko politiko nemškega kluba in njih vodij Heilsberg-Knotz in — kmalu bi bil pozabil na nasledke tega sklepa va velikega mojstra nemškega „Schulvereina“ Weitloffa. Ko se je namreč izvedelo po Dunaji o sklepu nemškega kluba, čegar vodja je tudi Weitloff, zbrali so se takoj volilci srednjega mesta in izrekli so Weitloffu tako zasoljeno nezaupnico, kakoršno je po polni meri zaslužil. — Jeli se bo kaj zmenil za njo, to nam do sedaj se ve da še ni znano. Čudno pa je vsikakor, kako ravnosam Weitloff misli svojim dunajskim volilcem s tem vstreči, da tako pogumno dela za „nemški“ Berolin.

Iz državno-zborskih odsekov omenjeno naj še bode, da je šolski odsek volil za svojega predsednika kneza Čartoriskega, za perovodje pa poslance Kluna, Jahna in Fussa. Obrtniški odsek, čegar predsednik Hausner se je predsedništvu odpovedal, izvolil si je zopet njega za predsednika z vsemi glasovi zoper enega, Zallinger je vkljub novega prizadevanja popolnoma propadel s svojo kandidaturo na to mesto.

V zadnji seji državnega zbora spravil se je zopet Schönerer na konja in je kar na enkrat vrgel v zbornico celo vrsto deloma opravičenih, večinoma pa neopravičenih predlogov, ki merijo na to, omejiti vse gibanje časništva. Cvetelskega viteza najbolj peče to, da tukajšnji časniki nikdar ne omenjajo njegovega imena, naj govori ali počenja karkoli — časniki dosledno molče — in tako mu prizadevajo njemu, priznanemu vodju Nemcev v Avstriji, kakor se sam imenuje, neizrekljive muke. Tako so tudi njegove zadnje predloge razun 2 vsi časniki popolnoma zamolčali.

V torek dne 9. t. m. je zopet javna seja in na dnevnem redu so: 1. prva branja vladnih predlogov: a) zadevajoč postavo za odpisovanje zemljiškega davka zavolj vremenskih nezgod, b) prememba državnega volilnega reda na Nižeavstrijskem, Češkem in Gališkem, c) mednarodno pogodbo med Avstrijsko-Ogersko in Siam-om, d) postave zoper obče nevarno socijalistično početje, postave o vrejenji stavbenskih obrtov, e) zadevajoč zgradbo poslopij za pošto in telegrafiske urade v Krakovu, Lvovu, Črnovicah, Trstu, Trientu, Bocnu in Roveredu. 2. Poročilo budgetnega odseka o podpori za škodo popovodnji v Galiciji in vrejenje teka rek Eisak in Adiža. 3. Poročilo imunitetskega odseka o zadevah sodnijske tožbe zoper poslanca Župuk-a. 4. Prvo branje: a) predloga Exnerjevega gledé zgradbe železnice iz Nusdorfa v Pencing, b) predloga grofa Coroninija o ustanovitvi posebnega sodnega dvora za preiskavo državno-zborskih volitev, c) predlog Türkov o odstotnem znižanju zemljiškega davka.

Tedaj zopet dolga vrsta zanimivega gradiva, katero pa skoraj gotovo ne bo rešeno v tej seji, ker se obravnave redno bolj raztezajo, in ker se mnogo časa porabi tudi za objavljanja prošenj in predlogov došlih predsedništev zbornice.

V Beču dne 7. svečana 1886.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Gospod deželni predsednik baron Winkler odpeljal se je sred minulega tedna na Dunaj in je bil v ponedeljek v avdijenci pri cesarju.

— Državnega poslanca kneza Ernesta Windisch-Grätza izvolila je občina Blejska za svojega častnega občana.

— Gosp. Ivan Justin, črkostavec in zaslužen pevodja pevskega društva „Slavec“, umrl je pretekli teden v Šentvidu pri Celovcu. Pokojni gojil je tudi v Celovcu slovensko petje z velikim vspehom, a žalibog, da ga je uže v mladih letih pokosila smrtna kosa. Truplo pokojnega pripeljalo se je minulo nedeljo v Ljubljano, kjer ga je od kolodvora Rudolfove železnice narod naš spremljal na pokopališče k sv. Krištofu k večnemu pokoju. Lahka mu bodi zemlja!

— Gosp. notar J. Pehani v Mokronogu umrl je dne 31. januarija po dolgem bolehanju.

— Gosp. R. Janeschitz, cesarski svetovalec in vodja kranjske hranilnice v Ljubljani, prosil je po 50letnem službovanju za svoje umirovljenje. — Kdo postane njegov naslednik, je, se ve da danes negotovo, eno pa je gotovo, da si zadnje zavetišče nemškutarstva v Ljubljani gotovo ne bo zbralo ravnatelja, ki bi ne bil po vsem meso od njihovega mesa, ki bi tedaj ne bil izrečen nasprotnik našega naroda. Govori se, da si jako prizadevata mesto ravnatelja dobiti dr. Suppan in dr. Schaffer. Čujejo se sicer tudi druga imena, ker pa ime ne pomenja stvarnega razločka, in ker smo si zvesti, da se bodo tako zvani meščansko-trgovski udje hranilničnega društva tudi pri tem vprašanju pokorni skazali tamošnjim nemško-političnim kolovodjem nima za nas daljni pretek tega vprašanja nikakoršnega pomena.

— Državni poslanec dr. vitez Tonkli imenovan je po c. k. trgovinskem ministerstvu za uda upravnega odbora Lloydovega društva v Trstu. Ob enem je bilo to mesto odvzeto dosedanjemu, po c. k. vladi imenovanemu odborniku dr. Vidulichu, deželnemu glavarju ister-skemu in znanemu pristašu lahonske stranke. — Z velikim zadostenjem pozdravljamo to imenovanje pred vsem zato, ker je sedanja vlada vendar enkrat pokazala, da vsaj pri merodajnem imenovanju dela razloček med onimi, ki ji dosledno nasprotujejo in med onimi, ki kot zvesti državljani podpirajo domoljubno prizadevanje vladino. — Prepričani smo pa tudi, da bo gosp. dr. Tonkli pri svojem imenitnem poslu naši trgovini in državi na korist neumorno deloval, da bo visoka državna podpora, katero „Lloyd“ dobiva tudi za državo plodonosna.

— Dr. Matija Murko, štajerski Slovenec, ki se je z odličnim vspehom pečal s „slavistiko“ in „germanistikom“, bil je pretekli ponedeljek zvečer na dunajskem vseučilišči promoviran „pod pokroviteljstvom cesarjevim“ za doktorja modroslovja. — Velika in bogato okinčana dvorana v vseučiliščnem poslopji bila je uže pred 6. uro napolnjena z občinstvom, med katerimi videli smo tudi večinoma vse slovenske državne poslance. Po nagovoru dekanovem govoril je promovend Murko blizo eno uro v jako zanimivem, mojstersko vbranim govoru o pomenu ptujih besed v različnih jezikih za jezikoslovne, kulturne in zgodovinske preiskave. Upamo, da se zanimiv govor do besede priobči tudi v slovenščini. Po dokončanem govoru pozdravil je rektor Zhishmann doktoranda s čestitanjem in priporočilom, naj tudi dalje še tako marljivo deluje na polji ved in znanosti, kakor do sedaj in naj se vedno spominja današnjega svojega častnega dneva, ko mu je vseučilišče priznalo najvišje odlikovanje in ko mu je tudi najviši pokrovitelj vednosti